

DANIEL ŠIMKO: II BÁSNÍ

PAVESE, ODCHOD, ROMANCA

Na prázdnote izby pravdaže
nezáleží. Teplý dážď ako obyčajne.

Na prázdnote pravdaže nezáleží teraz.
Temnota je ako košeľa naplnená telom,
ktoré vyniesli z hotela v Turíne v roku 1950.

A opäť, tichá nedeľa.

Keď sa pozriem do prázdna izby, cítim ako sa prach
v mojich šatách zrýchluje a moje topánky sa zväčšujú.
Ale odvraciam tvár.

Moja tvár natlačená na tvoju, napokon tichne
ako zabudnutý nástroj. Teraz je pokoj,
spíme, a keď budeme vstávať, budem si pamätať
všetky tie roky.

Všetko bude dobré. Všetko bude krásne. Len keby
zatratení zostali iba zatratení.

Toto je časť z pôvodnej dvojazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

BIOGRAFIA / IMPROVIZÁCIA

„Tvoje ruky ma stvorili a sformovali, a zrazu ma chceš zničiť.“

Je to tak. Dotýka sa to šiat
so ševelom lístia pod holým chrbtom.

A spať teraz o trochu menej
je malou útechou.

Tá temnota, ktorú vidíš, krajina
temnoty, ako temnota sama.
Byť šialený je podobné ako toto.
Modlitba je ako toto; žiť z ničoho.

Dokonca ani ja, rozvážny, neúspešný učenc,
v tom nenachádzam žiadny zmysel.

Zajtra, ak si to budem pamätať, poviem to isté
a budem hovoriť o kráse tváre.

Tak čisto ako je ona čistá,
ako je čistý strach.
Ako sa utišujú nemluvňatá,
keď už ani nezamrňčia.

Aké je to zrazu jednoduché.
Tvoj čin je dokonaný.

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

ĎALEKO X

Zvony prichádzajú z mílovej dialky. Polárka, zdržanlivá
voči dunajskému mostu,
frázy, padajúce na studený kov.

Ten istý holý topoľ, ten istý osamelý smrek
knišu sa v neskorom októbrovom vetre.

Alebo keď si ich predstavujem teraz, vidím ich z promenády,
o roky mladší,
ten istý mierne nerozhodný výraz sa rozprestiera na mojej tvári.
Zamiloval som si to mesto, tú vec,
čo som si nesmel ponechať.

Háje a vinice, ktoré mi odpustili odchod,
a ľudí, ktorí mi ho neodpustili.

A ak je toto báseň detstva,
potom je to aj tá tma v rukavici.

Alebo v trúbke, ktorú muž, celú noc vytrubujúci v cirkuse,
konečne skloní.

Ledva vládze zo seba dostať tón. Ale bude pokračovať v hraní.
Až kým sa nepremení na hudbu.

X Pozn. prekladateľa – Báseň *Ďaleko* bola už raz preložená (preložil Ľubomír Feldek v spolupráci s autorom) a preklad bol publikovaný v knihe *Svet v stratenej rukavici*. Je však zaujímavé, že v pozostalosti sa našla verzia, ktorá mala ešte jedno dvojveršie navyše – publikujeme teda báseň celú znova aj s týmto dvojverším – a jeho preklad si „privolať“ zmenu v preklade predchádzajúceho dvojveršia. Slovo „skloní“ dostalo prednosť pred slovom „položí“. Pôvodne ten preklad znel: Alebo v trúbke, ktorú muž, celú noc vytrubujúci v cirkuse, konečne položí.

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie, kde je slovenský text zobrazený na každej druhej strane.

ZÁVEREČNÉ POKYNY Z BRATISLAVY

Dovolili ti ísť domov.
Predpokladáš, že to je nejaká invektíva.
Všetko to krvácanie bolo na nič, rýchlo sa to napravilo.
Počítať teraz je zbytočné počítanie.
Tie tváre, ktoré povstali z pamäti nezmôžu nič.
Tie poznámky vpísané do pamäti...
Láskavosť vetra, jeho krutý pas.
Napriek tomu, odchádzaš.

AUGUST, 1968

Teraz sme dvaja alebo traja.
Sme šiesti alebo siedmi.

Otupení pri breze, do ktorej vrývame nožom svoje mená...

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

SAMOTÁR

Mäkké svetlo padajúce
do prenajatej izby
až do neskorého popoludnia.
Pod oknom sa malí chlapci
blížia k okraju chodníka,
kde sa špinavá voda driape
na zdrapy papiera,
tie minútové poznámky, tie sľuby,
adresované všetky jednej žene.

Celý deň sa slnko načahovalo k ulici.
On sa vo svojej izbe zrazu preľakne,
vstane zo stoličky,
aby zatiahol dlhé biele záclony,
bližšie jednu k druhej. Môže to byť on, kto
vzlyká sám medzi stenami, medzi všetkým,
čo sa rozbije na padrt', keď padne na podlahu.

Mohol byť na streche počas dlhého
horúceho popoludnia vyhradeného na spánok,
mohol byť vzadu v izbe
a ovievať sa novinami,
ktorých titulky už nikomu nič nehovoria.

Teraz by mohol vstávať,
zaväzovať si šnúrky
a ísť von a zabudnúť pri tom na kľúče.
Len na nemnohých veciach záleží, ani na tej
osamelej kvapke, narážajúcej na umývadlo,
ani na dlhých nociach, krúžiacich okolo vyčerpaného budíka,
ktorý má ruky spôsobne zložené
cez tvár, a ani on sa na nič nepamätá.

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

(BEZ NADPISU)

Čo sa týka otázky československých exulantov, musíme tiež pochopiť, že často, keď niekto z nich nemá o čo bojovať je náchylný zvesiť krídla. Toto bude prípad sedemdesiatnikov momentálne žijúcich v exile. Odísť elegantne do dôchodku je nevhodné, je to skrátka príliš nudné; aktivita zas neprichádza do úvahy, pretože mladší ju nebudú prijímať, veď napokon aj v mytológii a náboženskej viere sa „nový“ „deň“ rodí vždy chronologicky a iba nové myšlienky prebúdzajú umenie vnímavosti. Problém pre nás všetkých – a naše šance sa znižujú ako nám uniká mladosť. Keď sme už raz totiž prekročili zamínovaný prah, sme už takpovediac zomreli. Prestali sme jestvovať v udalostiach. Sme na tom horšie než kameň, na ktorý stúpi niekto bosý a hromzí, lebo to bolí. Sme neexistencia toho kameňa. Iba výkrik v pamäti.

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie, kde je slovenský text zobrazený na každej druhej strane.

PRAH: POČTA MARCOVI (HAGALLOVI)

Dievča a jej milenec lezú na imaginárny kopec.
V diaľke sa slnko odráža na povrchu jazera;
trasúci sa tieň padajúceho súmraku.

V jednom dome mladá žena zaspala na pohovke práve
tak, aby sa jej prsník v otvorenej blúzke podobal na srdce
metronómu, tikajúceho na polici. Jej rameno, zohnutý krčok
violy, ukazuje na zdochnutého psa, vypíznutého na jednom
boku.

Ó tie sny starých milencov, jej letiaci otec, s komínom pod
pazuchou. Míňa modrú linku stúpajúceho dymu. Míňa modrý
obzor nad stromami.

Kone spia v stajniach, čakajú na oheň, ktorý ich vyženie von.
Ale všetko sa otáča, bledne, temnie, a z druhého konca dediny
ľudia v čiernom sa vracajú od tmavého šlahu štetca. Temnota
sa nedotýka nikoho, len hrôzostrašný smiech z diaľky stúpa
k mesiacu.

Naháňa to strach, dívať sa do malby a cítiť ten prach
tvojich kostí, ktoré sa pokúsia odolávať v čase...

Milenci už skončili, je z nich prach, takisto
ako z toho maliara, ktorý sa prehalucinoval
cez plátno, v nádeji, že to všetko ostane.

Vietor z východu.

Nie som ďaleko za ním.

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

ROZMÝŠĽANIE O OBEŤ HOLOKAUSTU

Studený dážď. Robotníci preklínajú
mrazy, a potom dážď.
Studený tichý dážď.

Ešte skôr než ti zaklopali na dvere,
zbalil si svoje posledné veci
a šiel si sa učupiť sem, do súmraku.
Spieval si pieseň svojej matky.
Ticho, iba pre seba.

Zastavujem auto
pri hlbokom jazere,
kde si sa musel skrývať pod vodou,
tenká slamka viedla k твоjím ústam.
Nikdy ťa nenašli,
tak hlboko si sa skrýl. Hlboko ako kameň.

Dnes za brieždenia obraciam
kamenky na tom brehu.
Malý rak zacúval
k tej hĺbočine, kde si ty.
Je také ticho,
až sa zdá, že dokonca aj moje šľapaje sú iné.
A tvoj dych je stále pod vodou.

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

ODPOVED^v

Svrbenie krvi.

Svoju túžbu prekladám pomocou tucta jazykov.

V zlosti som ukradol hviezdu,
a nahradil ju tvojimi stehnami, ktoré sú otvorenou bránou.

Vysal som krv z ryby.

...tá tupá váha nad mojím telom,
zem, s jej pomalou trávou a vysokými stromami...

Oslovil som tú prázdnotu nad sebou.

Naše ramená sa poskladali do krídel.

Ako Kristus niekam letíme.

Potrebujem ťa. Nepotrebujem ťa.

Toto je časť z pôvodnej dvojazyčnej verzie,
kde je slovenský text zobrazený na každej
druhej strane.

SEN O MOJEJ SMRTI

Báseň ukončená veršom Johna Berrymana

Na konci, som s tým uzrozumený,
zošleš súmrak
a ja vystúpim z tela,
ktoré som si celé roky umýval.

Nie je to ťažké.

Gombík je už preč
a manžeta nie je čistá.

Dvere tela sa otvárajú prachu
a začínam zabúdať.

Zabudnem na krásu tváre,
na dievčenské nohy v suchom lístí.

Zabúdam na svoju pravú stranu,
nech si ma pamätajú zľava.

A čo sa týka ticha,
ani tenké privrávanie komára
sa sem už nedostane.

Aká to tma...
Nijaké kamene.

Ó, áno, kamene...

Noc vo mne.
Noc mimo mňa.

Prichádzam k tebe, tvoje dieťa.

*Do slovenčiny preložil a prebásnil Ľubomír Feldek
v spolupráci s Igorom André*